

НАЈБОЛЈИЈА тачка српског правосудја и даље је велики број старих предмета и предуго трајање спорова. Податак за Гиниса је да два најдужа спора у земљи трају чак 41, односно 42 године! У образложењу Стратегије реформе правосудја јасно се наводи да број заосталих (нерешених) предмета по судовима већ неколико узастопних година премањује три милиона. Од тога, сваке године застари више од 100.000 случајева. Није реткост да се током парнице смене не само генерације, већ и да умре онај који ју је повео, или да премине чак судија!

Решавање те муке биће за Србију један од најтежих испита када почну преговори са ЕУ. Посебно зато што држава сваке године плаћа огромне износе по пресудама из Стразбура. Од 10.600 представки, колико се тренутно налази пред Европским судом за људска права, немали број односи се баш на повреду права на правично суђење.

- До сада смо имали и једну пресуду, „случај Ристић“, због застарелости предмета - каже представник наше земље пред овим судом и помоћник министра правде

приступ суду (када је странкама ускраћена могућност ревизије поступка), због погрешно састављеног већа код доношења одлуке (ако је било пет судија уместо седам)...

- Од када је уставна жалба проглашена „делотворном“, много је мање представки због повреда права на суђење у разумном року, јер се сада то завршава пред нашим

судије, или се неколико судија измени на једном предмету, јер неки оду на боловање или буду премештени.

Дешавало се и да фасцикле завршавају по фиокама, па је тако ВСС објавио случај судије у Војводини у чијем столу су нађени застарели предмети, док је код другог, приликом примопредаје дужности, фалило седам случајева.

НОВЕ ПРОФЕСИЈЕ

ДА би се повећала ефикасност судова, следе измене и допуне процесних закона, јачање инфраструктуре судова и тужилаштава, појединостављивање процедуре и достављања дописа, растерећење судија и тужилаца од административних послова. Ту је и јачање нових правосудних професија - нотара, извршитеља и медијатора, чиме се део терета скида са леђа судова, кажу у Министарству.

уставним судом - каже Царић.

По речима Драгане Бољевић, председнице Друштва судија Србије, број нерешених предмета константно се повећавао. Само од 2002. до 2008. повећао се за 54 одсто (са 1.552.000 на 2.396.000), мада су судије решавале за 44 одсто предмета више.

- Годином указујемо да проблем није искључиво у судијама, већ га је потребно системски решити. Различити су начини за то, од медијаци-

Драгана Бољевић

42

ГОДИНЕ ТРАЈУ ДВА
НАЈДУЖА СПОРА У ЗЕМЉИ

10.600

ПРЕДМЕТА ИЗ СРБИЈЕ ЈЕ НА
СУДУ У СТРАЗБУРУ

500

СУДИЈА ЋЕ БИТИ ВРАЋЕНО
НА РАДНО МЕСТО

Славољуб Царић. - Реч је била о повреди права на правично суђење, због дужине трајања извршења пресуде. У питању је недавање издржавања, а на крају је наступила застарелост. За то је Србија исплатила 2.600 евра.

Када је реч о праву на правично суђење, наша држава је до сада проглашена одговорном и због неуједначене судске праксе, повреде права на

је до повећања броја судија и особља. Број предмета нагло се повећао када су у судски, из система државне управе, укључене прекршајне судије.

Према подацима ВСС, „прекршајцима“ је лане застарело око 112.000 предмета. Кад су у питању маратонска суђења, она се махом односе на имовинске спорове. Некада је то због незнања, неискуства или страха самог

Разлози су неретко и објективни. По речима Бољевићеве, није мали број предмета где је у земљишним књигама као власник уписан старешина породичне задруге, иако та заједница више не постоји, а и он је одавно умро. Онда суд прави породично стабло, идентификује наследнике, ко је жив, ко се иселио, јер сви они морају бити учесници у поступку. Или, ако нека од

странака премине, поступак се прекида док траје оставинска расправа. Ту су и проблеми са вештачењима, шта је ко унео у брачну заједницу.

У Друштву судија решење ефикасности судства виде у стручним и стварно независним делиоцима правде.

- Судије су и даље у страху, и све док се буду плашиле да ће тужиоци против њих дизајти оптужнице због њихових одлука (а у Новом Пазару је тужилац за девет судија иницирао поступак, и на крају су сви ослобођени) нећемо моћи да причамо ни о независном, ни о ефикасном судству. Јер ефикасност не значи завршити што већи број предмета у што краћем року, већ завршити их квалитетно у разумном року. Брзина доводи до процесних грешака, што је петина свих представки против државе у Стразбуру.

И Министарство правде и државне управе свесно је проблема. Да би га решили; завршили су нову Националну стратегију реформе правосудја и Акциони план с конкретним мерама.

- Циљ је не само решавање нагомиланих предмета већ и убрзање судских поступака убудуће, што ће спречити нови заостатак. Предвиђена је хитна израда програма за решавање старих предмета. За то ће бити искоришћена искуства појединих судова код којих су слична акта дала одличне резултате, али и униформно решавање овог проблема на нивоу правосудне мреже - кажу у Министарству.

Нагомилавање предмета требало би да спречи и усвајање измена Закона о седистима и подручјима судова и тужилаштава. Правосудна мрежа добиће седамдесетак нових судова, и око 500 враћених судија требало би да смањи преоптерећеност колега. ■ **В. Џ. СПАСОЈЕВИЋ**